

Α. Β. ΜΟΥΜΤΖΑΚΗΣ

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ
Μερικές γενικές οδηγίες - Υπόμνηση
(Για τους καθηγητές των γυμνασίων)

1. Προσεκτική και συνεχής μελέτη των Οδηγιών του Π.Ι.
2. Μετά τη σύντομη γνωριμία με την τάξη προγραμματισμός της διδακτέας ύλης (όχι προγραμματισμός μόνο της επόμενης διδακτικής ώρας) με βάση α) τις Οδηγίες του Π.Ι., β) το σχολικό βιβλίο, γ) το ημερολόγιο του έτους.
3. Εξασφάλιση έγκαιρη των διδακτικών βοηθημάτων.
4. Χρησιμοποίηση από τον καθηγητή σχολικών βιβλίων της τελευταίας έκδοσης (όταν επιβάλλεται).
5. Να γίνει προσπάθεια να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές την αξία της διατήρησης των βιβλίων τους και μετά τη λήξη του διδακτικού έτους (αρχή συγκρότησης προσωπικής βιβλιοθήκης). Άλλωστε όλα τα βιβλία μιας τάξης είναι χρήσιμα απαραίτητα για την επόμενη τάξη: π.χ. Γραμματική, Συντακτικό, Γλώσσα-Έκφραση, Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας κτλ.
6. Οι εισαγωγές στα κείμενα θα είναι σύντομες (σπάνια από πάνω από 2 ώρες). Ορισμένα μέρη των εισαγωγών θα παραλείπονται προσωρινά, αλλά θα δίνονται αργότερα μετά τη γνωριμία των μαθητών με μέρος του κειμένου.
7. Στα τμήματα της ίδιας τάξης, όταν δεν διδάσκει το ίδιο μάθημα ένας μόνο καθηγητής, θα γίνεται επιλογή από τους διδάσκοντες ίδιων κεφαλαίων της διδακτέας ύλης για συλλογικότερη εργασία.
8. Οι εργασίες που δίνονται στους μαθητές θα είναι εντελώς συγκεκριμένες, π.χ. να γράψετε περίληψη του τάδε κειμένου 5-10 στίχων (όχι γράψτε μια περίληψη) ή όχι απλώς γράψτε μια ανάλυση νοηματική ή αισθητική κτλ. Η άσκηση να φαίνεται με σαφήνεια τι ακριβώς ζητά. Στην ανάθεση εργασίας με αφορμή κάποια διδασκαλία στην τάξη ο μαθητής θα παραπέμπεται σε συγκεκριμένα βιβλία και σε συγκεκριμένες σελίδες, που γνώρισε προηγουμένως ο καθηγητής. Και βέβαια πριν να ζητήσουμε οποιασδήποτε μορφής εργασία, θα έχουμε δείξει τι ακριβώς ζητούμε και όχι μόνο μια φορά.
Οι ικανότατοι μαθητές ασφαλώς μπορούν να μας παρουσιάσουν εργασίες με παρεκκλίσεις, κάτι που όχι μόνο δεν αποκλείεται αλλά είναι και ευκαταίω, όταν είναι αξιοπρόσεκτες.
9. Στην επεξεργασία ενός ποιητικού ή πεζογραφικού κειμένου δεν πρέπει να σταματά η διδασκαλία στο ίδιο κείμενο πολλές ώρες. Η σωστή επιλογή «εκ περισυίας» είναι αρετή της διδασκαλίας. Ένα νέο κείμενο σημαίνει και νέο ενδιαφέρον για το μαθητή. Και αυτό το έχει συνεχώς ανάγκη το μάθημα στη σχολική τάξη.
10. Αποφεύγονται οι υπαγορεύσεις μερών της διδακτέας ύλης και η ανάγνωση, σε κάποια μαθήματα, εκτενών μερών του σχολικού βιβλίου με το πρόσχημα της δυσκολίας στην κατανόηση από τους μικρούς μαθητές (π.χ. στο μάθημα της Ιστορίας). Η προετοιμασία του καθηγητή ξεπερνά το πρόβλημα της δυσκολίας τους.

11. Στις «μικρές» τάξεις ο καθηγητής (όταν διαπιστώσει ότι χρειάζεται) διδάσκει τους μικρούς μαθητές «πώς να διαβάζουν» π.χ. Ιστορία (νόημα παραγράφου, νόημα κεφαλαίου, επανάληψη ανάγνωσης κτλ.).
12. Η διόρθωση των εκθέσεων (ή άλλων παρεμφερών εργασιών) δεν έχει ως σκοπό κυρίως την κριτική αξιολόγηση του γραπτού, όσο να βοηθήσει άμεσα το μαθητή. Από αυτό προκύπτει και η μορφή των παρατηρήσεων.
13. Μελετούμε και επινοούμε τρόπους για την ενίσχυση των αδύνατων μαθητών. Είναι απαραίτητη η συνεργασία γι' αυτό το πρόβλημα με το Διευθυντή του σχολείου και με το Σχολικό Σύμβουλο.
14. Προσοχή στη γλώσσα (μορφή, καθαρότητα φθόγγων, άρθρωση, χρόνος άρθρωσης των φράσεων κτλ.) και στο ύφος της κατά τη διδασκαλία. Οι μαθητές όταν δεν μιμούνται επηρεάζονται έμμεσα και ανεπίγνωστα.
15. Οι εργασίες στην τάξη (μια λογοτεχνική ή ιστορική παρουσίαση με αφορμή μια επέτειο, μια επεξεργασία ενός επίκαιρου θέματος, μια μικροέκδοση, ανάπτυξη μιας άλλης πρωτοβουλίας της τάξης κτλ.) είναι ανάγκη να γίνονται με συμμετοχή όλων των μαθητών, όχι μόνο ορισμένων.
16. Για την ανάθεση εργασιών στο σπίτι συνεργαζόμαστε με τους καθηγητές και των άλλων ειδικοτήτων, για τη συμμετοχή και λελογισμένη επιβάρυνση των μαθητών.
17. Δεν ξεχνάμε τη διαρκή και προσεκτική φροντίδα μας προς τους μαθητές της Α' Γυμνασίου. Βρίσκονται σε ένα νέο χώρο, με αρκετούς νέους τρόπους εργασίας, σε μια κρίσιμη καμπή για επιλογές ζωής. Τη δικαιούνται τη φροντίδα μας πριν από όλους. Βλ. (από τις Σημειώσεις του Γραφ. του Σχολ. Συμβούλου) και:
  - Οδηγίες για την αντιμετώπιση μαθησιακών και γλωσσικών δυσκολιών στην Α' Γυμνασίου και
  - Η διδασκαλία της έκθεσης στο Γυμνάσιο κυρίως σε τάξεις μαθητών με πολλές γλωσσικές ελλείψεις.

(από το προσωπικό αρχείο της συναδέρφου Γεωργίας Μπακάλη)